

ДИЗАЙН АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

УДК 727.912.913(043.2)

Гарбар К. В.

Національний авіаційний університет, Київ

**СУЧАСНИЙ ДОСВІД БУДІВНИЦТВА ДОСЛІДНИЦЬКИХ
АСТРОНОМІЧНИХ ЦЕНТРІВ І ПЛАНЕТАРІЇВ**

Проблема співвідношення людини і космосу належить до основ космічного світорозуміння, яке було притаманне представникам різних історичних епох, країн і народів.

Сучасна обсерваторія - це не просто споруда або будівля, а цілий комплекс, у архітектурно-планувальному вирішенні якого переважає просторове функціональне зонування на житлову, обслуговуючу й технічну зони (Кавказька гірська обсерваторія, Грінвічська обсерваторія тощо). Сучасні високі технології «витіснили» астрономів з вежі - телескоп став управлятися комп'ютером. Астрономи працюють дистанційно, отримуючи дані як з земних, так і з орбітальних телескопів.

Друга важлива споруда для пізнання космосу - планетарій. Планетарій – це науково-освітня установа, в якій не тільки демонструється небесна сфера з зірками, планетами і супутниками, кометами і метеоритами; також сонячні і місячні затемнення, панорами Місяця, Марса, Венери і кліматичних поясів земної кулі, але й реалізуються освітні програми. Найбільш відомі планетарії розташовані у Нью-Йорку, Пекіні та ін.

Існує декілька світових прикладів як ці дві споруди утворюють гарний тандем для дослідження, пізнання і усвідомлення космосу. Серед них унікальний за архітектурою Культурно-просвітницький центр ім.В.В.Терешкової (м.Ярославль, Росія), до складу якого входять:

1. Сучасний планетарій з тривимірної комп'ютерної візуалізацією;
2. Обсерваторія;
3. Експозиційно-виставковий зал «Історія космонавтики»;
4. Пізнавально-розважальний комплекс «Транс-Форс».

В Україні існує декілька астрономічних обсерваторій (Львів, Миколаїв, Одеса, Харків, Ужгород та ін.), дві з яких розташовані у м.Києві. Київський планетарій існує понад 60 років, є найстаршим та найбільшим з планетаріїв України, одним з найбільших планетаріїв Європи. Він постійно поновлює форми та технології знайомства з Космосом, популяризації нових знань тощо.

Вивчення та освоєння Космосу - це питання не місцевого, а глобального значення. Значні зміни, які відбуваються там, впливають на всі живі істоти нашої планети. Велика частка досліджень проходить в США та Китаї. Також активну участь бере Японія і Європа (ЕКА). Решта країн, і з точки зору фінансування, і з точки зору підготовки кадрів, рідко і в незначних масштабах приймають участь. Це стосується і України. Щоб не бути аутсайдерами, важливо розвиватися у даній сфері.

Науковий керівник – Г.М.Агєєва, к. т. н., с.н.с.